

MANIFEST SUSTAINABLE PROCUREMENT

SDG Nederland

GLOBAL SUSTAINABLE
ENTERPRISE SYSTEM

MVI Platform

nevi _intrakoop

INLEIDING

Het Nederlandse bedrijfsleven geeft jaarlijks in totaal ruim 400 miljard euro uit aan producten en diensten. Door duurzaam in te kopen kunnen bedrijven een enorme impact maken om de urgente vraagstukken van vandaag aan te pakken, zoals gedefinieerd door de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

Als bedrijven met deze gezamenlijke inkoopkracht sturen op mondiale doelen, ontwikkelen zij een vraag naar duurzame producten. Zij stimuleren zo leveranciers om steeds meer groene en sociale producten en diensten te ontwikkelen, produceren en leveren. Organisaties kunnen de inkoopfunctie dus doelbewust inzetten om invloed uit te oefenen op verduurzaming in het 'hier en nu' als ook 'later en elders'. Hoe meer organisaties hiervoor kiezen, hoe dichterbij het behalen van de SDG's en de eigen duurzaamheidsdoelstellingen.

Bedrijven hebben daarnaast een belang bij het in kaart brengen en meten van de eigen duurzaamheidsdoelstellingen. Vanaf 2024 is de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSR-d) van kracht waarbij grote bedrijven verplicht moeten rapporteren over de impact van hun activiteiten op mens en milieu, dus ook over de supply chain. De impact van organisaties zit voor een groot deel in de gecreëerde waarde en daarmee dus in de ingekochte waarde. Door vragen te stellen aan leveranciers op basis van de SDG's kun je werken aan een toekomstbestendige inkooporganisatie. Door mee te doen met het manifest sustainable procurement kan jouw inkooporganisatie daarnaast voldoen aan de CSR-d-wetgeving (rapporteren over de waardeketen) en aankomende wetgeving zoals IMVO (ketenverantwoordelijkheid).

Sustainable Procurement is Duurzaam Inkopen én Opdracht Geven

De ISO 20400 norm definieert sustainable procurement als inkoop met de meest positieve milieu-, maatschappelijk en economische effecten die mogelijk zijn gedurende de volledige levenscyclus. De Engelse term 'sustainable procurement' dekt daarmee de lading van zowel het inkopen bij leveranciers in de keten als het opdrachtgeverschap van de eigen organisatie. Oftewel: 'procurement' omvat zowel het inkoopproces als de hele inkoopfunctie, welke bij verschillende personen in een organisatie is belegd. In het bedrijfsleven is het inkopen en opdracht geven soms overigens belegd bij een en dezelfde functionarissen (procuratiehouders).

Omdat dit manifest betrekking heeft op zowel de inkoopkant als de opdrachtgeverskant, gebruiken we de Engelse term 'sustainable procurement'. Voor de leesbaarheid is op sommige plekken de Nederlandse term 'duurzame inkoop' gebruikt, dat hier ook verwijst naar de hele inkoopfunctie, inclusief het opdrachtgeverschap.

Doel Manifest

Het doel van dit manifest is om een steun in de rug te bieden aan zowel opdrachtgevers, als inkoopmanagers en inkoopprofessionals die de keuze voor verdere verduurzaming in hun organisatie willen maken en duurzame productie bij hun leveranciers willen stimuleren. Door het verbinden van deze rollen in een gedeelde inkoop ambitie van de organisatie, wordt het doorgroeien naar een duurzame inkoopketen een gezamenlijk streven in plaats van een individuele opgave bovenop de organisatiedoelstellingen.

Met dit manifest dragen bedrijven en semi-publieke instellingen door middel van hun inkoopactiviteiten bij aan de SDG's die gerelateerd zijn aan de eigen organisatiedoelstellingen. Ook streven ze ernaar negatieve impact op de overige SDG's te minimaliseren. Het manifest nodigt organisaties uit die al gevorderd zijn op het gebied van sustainable procurement of algemeen duurzaamheidsbeleid, alsook organisaties die een eerste stap willen zetten of willen versnellen. Het manifest vraagt de ondertekenaars ('Partijen') om tot een concreet actieplan te komen dat beschrijft hoe er via de inkoopfunctie aan een voorwaartse beweging op de SDG's wordt bijgedragen, en om samen met de andere ondertekenaars een beweging te vormen die andere stakeholders inspireert en aanzet om inkoop van duurzame producten en diensten te blijven versnellen.

Om de gemeenschap van Partijen van het manifest Sustainable Procurement te ondersteunen, worden informatiebronnen, handvatten en tooling voor sustainable procurement van verschillende organisaties via de website verzameld en gedeeld. De initiatiefnemers en ondersteunende partijen helpen daarnaast de Partijen bij het opstellen van een actieplan en/of het monitoren middels bijeenkomsten, workshops en webinars.

Door de Partijen in één gezamenlijke beweging te verenigen, gaan we:

1. Gedeelde behoeften en belangen formuleren in gezamenlijke pleitbezorging, om barrières in duurzaam inkopen te voorkomen en/of draagkracht voor oplossingen te bewerkstelligen.
2. Praktische interventies uitvoeren die bijdragen aan de transitie naar duurzaam inkopen en hier gezamenlijk de implementatiekracht voor vinden.
3. Gezamenlijke duurzaamheidscriteria en -aanpakken formuleren voor verschillende producten, sectoren en ketens, om tot een meer eenduidige vraag naar leveranciers te komen op het gebied van duurzaamheid.

Het Manifest Sustainable Procurement voor bedrijven is een verlengstuk voor het Manifest MVOI voor de publieke sector in Nederland

Het Manifest Sustainable Procurement voor bedrijven en semi-publiekrechtelijke instellingen is het private verlengstuk van het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Odrachtgeven en Inkopen (MVOI) voor de publieke sector welke op 24 november 2022 door de Nederlandse Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, alle ministeries en vele lokale overheden is ondertekend. Deze twee manifesten staan met elkaar in verbinding en ondersteunen elkaar door aan twee kanten in te spelen op de grote impact die opdrachtgevende partijen, zowel publiek als privaat, hebben op de duurzaamheidsstatus van Nederland.

OVER DE INITIATIEFNEMERS

Het Manifest Sustainable Procurement is een initiatief van SDG Nederland, Global Sustainable Enterprise System en de SDG12 Alliantiecoördinator, en wordt ondersteund door: MVO Nederland, Nevi, Intrakoop en MVI Platform.

Het proces en de tekst van dit manifest is ontwikkeld met steun van de 17 SDG-Alliantiecoördinatoren en de stuurgroep van SDG Nederland, beroeps- en brancheorganisaties en andere organisaties uit het werkveld van duurzaamheid en inkoop. In deze samenstelling van partijen, en de duizenden bedrijven in hun achterban, kunnen we cross-sectoraal en grensoverstijgend duurzaam inkopen als nieuwe norm neerzetten.

Alle initiatiefnemers en ondersteunende partijen werken mee aan het Manifest Sustainable Procurement vanuit hun geloof in het belang van duurzaam inkopen. Geen van deze partijen hebben een direct of indirect commercieel belang bij dit initiatief.

AANPAK MANIFEST

Elke organisatie heeft een eigen startpunt: ambities, financiële mogelijkheden, monitorings- en meetmethoden, en invloed op de leveranciersketen kunnen uiteenlopen. De afspraken uit dit manifest zijn erop gericht dat de Partijen voortgang boeken met sustainable procurement, ongeacht hoeveel ervaring ze hier al mee hebben opgedaan. Twee stappen zijn daarbij van belang: het opstellen van een actieplan en het monitoren daarvan.

Stel een actieplan op

Partijen stellen een eigen actieplan op en houden deze actueel. Hierin staat tenminste:

1. De SDG's toegelicht waaraan de Partij impact op wil maken via sustainable procurement;
2. Welke productgroepen of leveranciersketens daaraan gaan bijdragen;
3. Hoe de voortgang en behaalde impact gemonitord zal worden;
4. Hoe negatieve impact op de overige SDG's in kaart wordt gebracht, en geminimaliseerd wordt.

Voor een effectief actieplan is het van belang dat er draagvlak binnen de organisatie is en voldoende tijd en middelen vrijgemaakt worden om de ambities te kunnen realiseren. Op de website (sustainable-procurement.nl) worden resources, handvatten en tooling aangereikt die hierbij kunnen helpen. Bovendien wordt peer-learning en kennisuitwisseling gestimuleerd middels bijeenkomsten van de Sustainable Procurement-gemeenschap, zoals webinars en workshops.

De nulmeting en monitoring

De nulmeting is belangrijk voor de borging van sustainable procurement in de organisatie. Wat we al doen aan duurzaam inkopen moeten we behouden of uitbreiden en wat we nog niet (voldoende) doen moet worden geïdentificeerd. De nulmeting is vaak een randvoorwaarde voor bewustwording, doorlopende commitment en sturing op de resultaten. Eén van de gratis scans hiervoor is www.webtooliso20400.nl, die ook in het Engels kan worden doorlopen. De vorderingen op het actieplan worden gemonitord en resultaten kunnen worden vastgelegd in de jaarlijkse CSR-d of maatschappelijk jaarverslag. De impact van een organisatie vervolgens laten verifiëren, valideren en/of certificeren door een onafhankelijke assessment of audit is dan een volgende stap in het tegengaan van bijvoorbeeld zogenaamde 'greenwashing', of in de context van dit manifest 'SDG-washing'.

Op de website van het manifest (sustainable-procurement.nl) worden meerdere handvatten aangeboden om aan de slag te gaan met monitoring, meten en rapportage.

Aansluiten bij initiatieven

Partijen kunnen daarnaast kiezen om aansluiting te (blijven) zoeken bij diverse reeds lopende sector- of themagerichte initiatieven, zoals de diverse IMVO-convenanten, 'Klimaatneutrale en circulaire infrastructuur', 'Emissieloze bouwplaats' en 'Future proof'. Dit soort initiatieven kunnen met een praktische focus op inkoop verder worden versterkt. Voor Partijen zijn dit zeker kansen om een grotere impact te behalen op verschillende SDG's. Het delen van de opgedane kennis en ervaring met de andere Partijen, ook tussen verschillende sectoren en productketens, zijn een belangrijke drijver achter dit manifest.

MANIFEST

Uitgangspunt 1 Definities

1. Sustainable Procurement volgens ISO20400: inkopen (en opdracht geven) met de meest positieve milieu-, maatschappelijke en economische effecten die mogelijk zijn gedurende de volledige levenscyclus.
2. Partijen: private en semi-publieke organisaties (dit kunnen ook aan de overheid gelieerde organisaties zijn zoals de onderwijssector, zorgsector, speciale sectorbedrijven, etc.) die dit manifest hebben ondertekend en een versnellende rol op zich nemen richting de eigen en andere organisaties om sustainable procurement toe te passen.

Uitgangspunt 2 Doel en inzet van het manifest

1. Het doel van dit manifest is dat Partijen zich verenigen om, via hun inkopen en opdrachtgeverschap, krachtig bij te dragen aan de Sustainable Development Goals (SDG's) en om de Partijen daarin inhoudelijk te ondersteunen.
2. Partijen ontwikkelen zich op het vlak van sustainable procurement in hun eigen organisatie, op de door hun geprioriteerde SDG's, met een groeiende ambitie.
3. Door ondertekening van dit manifest hebben Partijen de intentie om opgedane kennis en ervaring met sustainable procurement te delen met de andere Partijen.
4. Door ondertekening van dit manifest zeggen Partijen toe een actieplan Sustainable Procurement op te stellen en dit vervolgens te monitoren.

Uitgangspunt 3 Actieplannen Sustainable Procurement

1. Partijen stellen op redelijke termijn, maar uiterlijk binnen een jaar na ondertekening van dit manifest, een Actieplan Sustainable Procurement op voor de eigen organisatie. Zij houden deze actueel en stellen deze jaarlijks bij.
2. Partijen betrekken waar mogelijk bij het opstellen en/of actualiseren van het actieplan bestuurders, directie, managers, opdrachtgevers, beleid, budgethouders, inkopers, contractbeheerders en andere relevante partijen binnen hun organisatie. Dit draagt bij aan het stellen van ambitieuze en haalbare doelen en aan het draagvlak in de organisatie. In het Actieplan leggen Partijen voor de eigen organisatie vast welke ambitieniveaus worden nagestreefd voor elk van de maatschappelijke doelen, welke acties hiertoe worden uitgevoerd en hoeveel tijd en budget hiervoor worden vrijgemaakt.

3. In het Actieplan leggen Partijen voor de eigen organisatie vast welke focus SDG's, eigen organisatiedoelen en/of ambitieniveaus worden nagestreefd, welke acties hiertoe worden uitgevoerd en hoeveel tijd en budget hiervoor eventueel wordt vrijgemaakt.
4. Partijen maken hun actieplan, concurrentiegevoelige informatie daarbuiten gelaten, actief openbaar via hun eigen communicatiekanalen en/of via de website (sustainable-procurement.nl) van het manifest.

Uitgangspunt 4 Monitoring en rapportage

1. Partijen rapporteren over sustainable procurement via hun eigen CSR-d indien zij hiertoe vanuit wetgeving al verplicht zijn. Rapporteren kan ook vrijwillig via een eigen maatschappelijk jaarverslag en/of daartoe geschikte platforms. Beschikbare data uit deze rapportages over het gedeelte procurement zal ook gedeeld worden via de website (sustainable-procurement.nl).
2. Partijen monitoren daarvoor jaarlijks de voortgang van de uitvoering van hun actieplan en de behaalde resultaten, waarbij proces- en/of effectmonitoring wordt gebruikt. Partijen kiezen zelf welk monitoring systeem ze gebruiken.
3. Op basis van de monitoring geven Partijen een vooruitblik naar het komende jaar, waarbij het actieplan wordt geactualiseerd op de voorgenomen ambities en bijbehorende acties.
4. Voor het meten van het proces en effect kan gebruik gemaakt worden van tooling, zoals beschreven op de website (sustainable-procurement.nl)

Uitgangspunt 5 Acties vanuit de initiatiefnemers en ondersteunende partijen

1. De initiatiefnemers en ondersteunende partijen stellen via de website (sustainable-procurement.nl) informatie ter beschikking ten behoeve van monitoring, rapportage, kennisdeling, samenwerking en gezamenlijke pleitbezorging
2. De initiatiefnemers faciliteren de formulering van gezamenlijke behoeften en agendering door de Partijen.
3. De initiatiefnemers faciliteren zo ver mogelijk praktische interventies die nodig zijn om de transitie duurzaam inkopen in Nederland te bevorderen.
4. De initiatiefnemers van het manifest houden zicht op de voortgang van dit manifest d.m.v. de beschikbare actieplannen, ambities en data uit de monitoring, en ondernemen waar nodig acties om Partijen te stimuleren, te ondersteunen en te bevragen..

Uitgangspunt 6 Afdwingbaarheid

1. De afspraken uit dit manifest zijn niet in rechte afdwingbaar.

Uitgangspunt 7 Verenigbaarheid met het recht

1. De afspraken van dit manifest worden geïnterpreteerd en uitgevoerd in overeenstemming met het internationale recht, het Unierecht en het Nederlandse recht. Ook de OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen, de Sustainable Development Goals en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights behoren tot het normenkader.
2. De concrete uitwerking van de initiatieven en intenties zoals opgenomen in dit manifest mogen nooit in strijd zijn met het internationale recht, het Unierecht en het nationale recht, in het bijzonder voor zover de afspraken vallen onder de werking van het Europese en nationale mededingingsrecht, het staatssteunrecht en het aanbestedingsrecht.
3. Als daartoe aanleiding is op grond van ontwikkelingen uit nationaal, Europees en internationaal recht, normen en kaders treden Partijen met elkaar in overleg over wijziging van het manifest.

Uitgangspunt 8 Toetreding tot het manifest

1. Nieuwe Partijen kunnen toetreden gedurende de looptijd van dit manifest via een schriftelijk verzoek daartoe via de website van het manifest.
2. De initiatiefnemers besluiten over toetreding op basis van de volgende criteria:
 - a. De Partij onderschrijft de ambities en desbetreffende bepalingen in dit manifest;
 - b. De Partij kan met haar activiteiten bijdragen aan de doelstellingen van dit manifest;

- c. Er zijn geen redenen om te twijfelen aan de integriteit of goede bedoelingen van de Partij.

3. Elke Partij kan dit manifest te allen tijde schriftelijk opzeggen.

Uitgangspunt 9 Inwerkingtreding en looptijd

1. Dit manifest treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door de Partij.
2. Alle in dit manifest genoemde afspraken worden zo snel mogelijk, of binnen de in dit manifest genoemde termijn, ter hand genomen.